

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 16 lipca 2024 r.

Znak: WZPS-3.431.7.2.2024.MK

**Pani
Anna Zdunek
Kierownik
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Świdwinie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) i rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285 ze zm.) zespół inspektorów Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie Delegatura w Koszalinie przeprowadził w dniach 8-12 kwietnia 2024 r. kontrolę kompleksową w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Świdwinie.

Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań gminy określonych w ustawie o pomocy społecznej, w okresie od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym bez zastrzeżeń w dniu 6 czerwca 2024 r., przedstawiam Pani wystąpienie pokontrolne.

Działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami¹.

W okresie objętym kontrolą Kierownikiem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie od dnia 1 lipca 2020 r. jest Pani Anna Zdunek.

Nadzór nad kontrolowaną jednostką sprawuje Burmistrz Miasta Świdwin.

W Ośrodku zatrudnionych jest 44 pracowników, w tym (w dniach kontroli) 8 pracowników socjalnych.

Gmina Miasto Świdwin liczy (wg. informacji z ewidencji ludności Urzędu Miasta w Świdwinie - stan na dzień 28 marca 2024r.) 13 712 mieszkańców zameldowanych na terenie Gminy.

Ośrodek w dniach kontroli spełniał warunek art. 110 ust. 11 oraz ust. 12 ustawy o pomocy społecznej w kwestii dotyczącej zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony na 2 tys. mieszkańców.

1) Przyjęto 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

W kontrolowanym okresie Gmina Miasto Świdwin posiadała opracowaną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, którą przyjęto uchwałą Nr XXVI/140/20 z dnia 30 października 2020 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Świdwin na lata 2020-2025.

Zgodnie z art. 16a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej Gmina Miasto Świdwin opracowała Ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalną sytuacji społecznej i demograficznej Gminy. Ocena zasobów za 2022 r. i 2023 r. została przekazana do Rady Miejskiej w terminie określonym w ustawie o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie opracował i złożył Radzie Miejskiej coroczne sprawozdanie z działalności Ośrodka oraz przedstawił potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

W okresie objętym kontrolą pracownicy socjalni MOPS podnosili swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w szkoleniach, warsztatach z zakresu realizacji zadań związanych z pomocą społeczną.

W zakresie realizacji zadań z pomocy społecznej związanych z przyznawaniem świadczeń pieniężnych (zasiłków stałych, zasiłków okresowych, zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych) oraz świadczeń niepieniężnych (składki na ubezpieczenie społeczne w ramach przyznanych zasiłków stałych, świadczenia przyznane w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”, skierowania i odpłatność za pobyt osób w domu pomocy społecznej, świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, sprawienia pogrzebu, kierowania uczestników do zajęć prowadzonych przez środowiskowy dom samopomocy, udzielanie schronienia) zespół kontrolujący nie wniósł zastrzeżeń do zasadności przyznawania poszczególnych świadczeń, zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji oraz wypłaty ww. świadczeń. Wywiady środowiskowe przeprowadzane były w terminach określonych w § 2 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. z 2021 r., poz. 893). Zaplanowana pomoc była adekwatna do zgłaszanych potrzeb. Decyzje administracyjne w sprawach przyznawania świadczeń z pomocy społecznej wydawane były zgodnie z terminem określonym w art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2024 r., poz. 572). Wszystkie skontrolowane decyzje zawierały elementy określone w art. 107 k.p.a.

W jednym skontrolowanym przypadku przyznano pomoc w postaci udzielenia schronienia osobie bezdomnej w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi ustalając odpłatność za pobyt w schronisku na podstawie oświadczenia klienta, który zobowiązuje się do ponoszenia odpłatności za pobyt ze swojego świadczenia emerytalnego, którego wysokość przekracza 100% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej. Jest to niezgodne z art. 97 ust. 1, 1a i 5 ustawy o pomocy społecznej. W okresie objętym kontrolą Gmina Świdwin nie posiadała uchwały regulującej szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w schroniskach dla osób bezdomnych oraz w schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

Zgodnie z danymi zawartymi w *Sprawozdaniu rocznym MRiPS-03-R z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach w 2023 roku* wsparciem Ośrodka objęto 428 rodzin (850 osób w rodzinach). Pomocy w postaci pracy socjalnej udzielono 519 rodzinom (1073 osoby w rodzinach).

Praca socjalna w środowisku świadczona była przez pracowników socjalnych m. in. w zakresie wspierania osób lub rodzin w uzyskaniu pomocy ze strony różnych instytucji i organizacji (ZUS, PUP, szkoły, służba zdrowia, policja, sąd, prokuratura, Centrum Interwencji Kryzysowej, organizacji pozarządowych). Pracownicy Ośrodka udzielali również poradnictwa wychowawczego, rodzinnego i zawodowego oraz informowali osoby starsze o możliwości skorzystania z usług opiekuńczych, programów: Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej, Opieka Wytchnieniowa, Region Dobrego Wsparcia, Korpus wsparcia seniorów. W celu ustandaryzowania narzędzi służących do świadczenia i dokumentowania przez pracowników socjalnych pracy, Zarządzeniem Nr 3a z dnia 4 stycznia 2021 r. Kierownik Ośrodka wprowadził wzory narzędzi pracy socjalnej, na które składają się: *Karta pracy socjalnej*, *Ankieta aktywności na rynku pracy*, *Analiza gospodarowania czasem przez osobę pozostającą bez zatrudnienia*, *Ankieta umiejętności społecznych*. Ponadto Zarządzeniem Nr 7 z dnia 31 maja 2023 r. wprowadzono w Ośrodku jednolity wzór *Diagnozy Rodziny-Arkusz Oceny Sytuacji Rodziny*.

Gmina Miasto Świdwin zabezpiecza potrzeby mieszkańców w zakresie poradnictwa specjalistycznego m.in. poprzez: funkcjonowanie Centrum Zdrowia Psychicznego (w ramach którego działają poradnia zdrowia psychicznego, punkt zgłoszeniowo-koordynacyjny, zespół leczenia środowiskowego), Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego (w ramach którego dyżury pełni kurator sądowy, terapeuta ds. uzależnień), Regionalnego Pogotowia Kryzysowego, Poradni terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, Chrześcijańskiej Misji Społecznej. Ponadto osoby potrzebujące mogą skorzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej, mediacji oraz doradców dla obywateli.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdwinie realizuje zadania w zakresie opracowania i realizacji projektów socjalnych. W okresie objętym kontrolą Ośrodek zrealizował następujące programy i projekty socjalne: „Korpus Wsparcia Seniorów”, „Region Dobrego Wsparcia”, „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, „Opieka Wytchnieniowa”, „Uwierz w swój sukces”, „Liczy się człowiek”.

Gmina Miasto Świdwin w ramach zabezpieczenia potrzeb mieszkańcom w zakresie zapewnienia schronienia dla osób bezdomnych w okresie objętym kontrolą zawarła umowy na świadczenie usług schronienia dla osób bezdomnych z terenu gminy ze *Stowarzyszeniem MONAR Schronisko dla Bezdomnych w Łagiewnikach*, *Stowarzyszeniem na Rzecz Bezdomnych Dom Modlitwy AGAPE w Borowym Młynie*, *Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej w Szczecinie*, *Stowarzyszeniem PRO BONO Centrum Socjopomocy w Linowie*, *Stowarzyszeniem DIOGENES w Rynowie* oraz *Polskim Komitetem Pomocy Społecznej Zachodniopomorskim Zarządem Wojewódzkim w Szczecinie*.

Zgodnie z art. 48a. 1 ust. 11b. ustawy o pomocy społecznej Gmina zgłosiła miejsca, w których udziela tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych do Rejestru, prowadzonego przez Wojewodę Zachodniopomorskiego.

Gmina Miasto Świdwin uczestniczy w Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) na podstawie zawartego porozumienia z Polskim Czerwonym Krzyżem. W 2023 r. wydano 26 skierowań po odbiór produktów żywnościowych.

Na terenie Gminy Miasto Świdwin nie utworzono i nie funkcjonuje mieszkanie chronione. Do obowiązkowych i własnych zadań gminy należy m.in. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych, a od 1 listopada 2023 r. - w mieszkaniach treningowych lub wspomaganym. (art. 17 ust. 1 pkt. 12 ustawy o pomocy społecznej).

Stwierdzone uchybienia wynikały z niepoprawnej interpretacji obowiązujących przepisów prawa, niewystarczającej kontroli dokumentacji Kierownika jednostki przed wydaniem decyzji w sprawie ponoszenia odpłatności za pobyt osoby bezdomnej w schronisku. Skutki to: nieprawidłowe naliczanie odpłatności osobie bezdomnej przebywającej w schronisku oraz brak na terenie gminy Świdwin mieszkania chronionego, a od dnia 1 listopada 2023 r. – mieszkania treningowego lub wspomagane.

Osobą odpowiedzialną za prawidłową realizację zadań jest Kierownik jednostki.

W wyniku poprzedniej kontroli kompleksowej przeprowadzonej w dniach 3-7 czerwca 2019 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Świdwinie (Znak sprawy: ZPS-3.431.10.6.2019.ML) działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami i wydano następujące zalecenia pokontrolne (Wystąpienie pokontrolne z dnia 2 marca 2020 r. - ZPS-3.431.10.6.2019.ML):

1. Zatrudnienie odpowiedniej liczby pracowników socjalnych, zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej – *zalecenie zostało zrealizowane.*
2. Prawidłowe ustalanie odpłatności klientów za: pobyt w domu pomocy społecznej, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Dokonanie rozliczenia błędnie obliczonych odpłatności i zwrot nadpłaconych przez klientów kwot – *zalecenie zostało zrealizowane.*
3. Doręczanie decyzji administracyjnych opiekunowi prawnemu osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej i prawidłowe konstruowanie takich decyzji – *zalecenie zostało zrealizowane.*
4. Uzasadnione i poprawne stosowanie rygoru natychmiastowej wykonalności w decyzjach administracyjnych, zgodnie z art. 108 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego – *zalecenie zostało zrealizowane.*
5. Udzielanie schronienia zgodnie z zasadami określonymi w art. 48a ust. 1 i 2 oraz art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Przeprowadzanie wywiadów oraz zawieranie kontraktów socjalnych przed wydaniem decyzji w sprawie udzielenia pomocy w formie schronienia w schronisku dla bezdomnych. Przekazywanie świadczeń przyznanych w formie pieniężnej bezpośrednio osobie bezdomnej lub na konto osobiste świadczeniobiorcy – *zalecenie zostało zrealizowane.*

W związku z powyższym na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej

zalecam:

jako zalecenie zwykłe w zakresie realizacji zadań gminy określonych w ustawie o pomocy społecznej:

1. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych, a od dnia 1 listopada 2023 r. - w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.

jako zalecenie zwykłe w zakresie dokumentacji programowej gminy:

1. podjęcie działań zmierzających do przyjęcia przez gminę stosowanej uchwały dotyczącej ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia.

jako zalecenie znaczące w zakresie pomocy dla klienta:

1. Prawidłowe ustalanie odpłatności klientów za pobyt w ośrodkach wsparcia (schronisko). Dokonanie rozliczenia błędnie obliczonej odpłatności i zwrot nadpłaconej przez klienta kwoty.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej jednostka kontrolowana, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, może zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie realizacji powyższych zaleceń w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Właściwy podpis na oryginale

Do wiadomości:

Pan Piotr Feliński
Burmistrz Miasta Świdwin